

4. TĚMA: ROVINY CÍLŮ PŘÍBĚHOVÉHO DRAMATU

1. rovina příběhu – cíle výukové

Cíl: seznámit žáky s předlohou, dějem, postavami a jejich vztahy.... případně s autorem a okolnostmi vzniku díla

Souvisejí se zvoleným příběhem - hlavním cílem v této oblasti je, aby se žáci setkali s konkrétním literárním příběhem, jeho postavami a vztahy mezi nimi, aby pochopili děj a jeho příčinné souvislosti, případně okolnosti vzniku literárního díla nebo informace o autorovi a jeho životě. Metoda dramatické výchovy jim pak umožňuje si tento příběh prožít, poznat jej nejen prostřednictvím fakt a kognitivního přístupu, ale také na rovině zážitku a emocí.

2. rovina tématu - cíle tematické

Cíl: najít v příběhu základní téma a jeho vztah k nám, k dnešku

V této rovině se jedná o pochopení tématu zvoleného příběhu a jeho vazby k nám, k dnešní době a našim životům. Hledáme, čím je zvolený příběh pro nás inspirativní - co mají jeho postavy společného s námi? Jak bychom se v podobné situaci zachovali my? Jak bychom řešili takovou situaci v dnešní době? Jaké podobné příběhy se dějí dnes kolem nás? Kde jinde najdeme podobné téma?

Tato rovina je prostorem pro rozvoj empatie, vznik paralelních příběhů, společné diskuse skupiny a také pro tzv. aha-efekt, který vzniká z vytvoření myšlenkového mostu mezi příběhem a námi. Je velkou výzvou pro skupinu, které se postupně otevírá pomocí lektora, dramatických technik a otázek, které skupině klade. Je to rovina největšího učení se o světě kolem, jeho souvislostech, příčinách a následcích jevů, rovina největší výzvy pro učitele i žáky.

3. rovina skupiny - Cíle osobnostní a sociální

Cíl: umožnit posun skupiny v rozvoji jejich sociálních kompetencí – spolupráce, naslouchání, tolerance, komunikace, vyjádření názorů či stanovisek...

Každá lekce nabízí velký prostor pro rozvoj jednotlivých osobností a sociálních vztahů ve skupině. Dramatická výchova svými nejvlastnějšími metodami, jako je hra v roli a dramatické jednání ve fiktivní situaci, umožňuje žákům chovat se jinak, než je obvyklé v běžném životě jejich třídy, vstoupit do jiných rolí, než které jsou jim přisouzeny skupinou třídy, a jednat v rámci role sami za sebe. Učí se zde také komunikovat, vyjádřit svůj názor, obhájit jej či přijmout nápad někoho jiného. Velmi často se režie nějaké etudy nebo sehrání obtížné role ujme někdo, kdo se jinak ve třídě neprojevuje, od koho to ostatní nečekají. Žákům se tak otevírá prostor k získání nových pohledů na sebe i na své spolužáky. Pomocí reflektivních technik dochází k uvědomování si těchto situací a jejich pojmenování. Mezi žáky probíhá ocenění i otevřená a nezraňující kritika.

Tuto rovinu oceňují přihlížející učitelé a může se v určité situaci stát i nejdůležitější rovinou – tam, kde příběh a práce s ním pomáhá odhalit skutečné vztahy ve skupině, kde demaskuje šikanu, špatný vztah žáků k pedagogům apod.

4. rovina dramatické výchovy - Cíle divadelní

Cíl: učení se divadelním technikám, rozvoj divadelních dovedností jednotlivců i skupiny.

V rámci cyklu více lekcí se žáci postupně učí znát a ovládat techniky dramatu, učí se vstupovat do role, naplnit ji pravdivým jednáním, vyjádřit pocity své postavy prostřednictvím vlastního těla, hlasu, výrazu, učí se rozumět žánru a ctít jej, vystavět dramatickou situaci, improvizovat. Učí se také pracovat se světlem a zvukem, vnímat temporytmus akcí, používat předměty jako znaky a vytvářet dramatickou atmosféru. Vše na sebe postupně navazuje, vrší se a prohlubuje tak, aby dokázali vyjádřit svou myšlenku prostřednictvím divadelních prostředků.

Každá jednotlivá lekce je specifická v poměru mezi rovinami těchto cílů. Vždy záleží na mnoha faktorech – mé znalosti skupiny, její zkušenosti s dramatickou výchovou, s technikami dramatu, ale také na aktuálních vztazích ve skupině a jejím naladění... V průběhu lekce vždy sleduji jednotlivé roviny cílů a na základě aktuální situace volím další kroky a techniky. Příběhy umožňují vytažení a naopak i potlačení různých rovin dle aktuální potřeby. Každá skupina si navíc do příběhu vtahuje své vlastní téma, to, čím v současnosti žije a co třeba i jen skrytě pod povrchem aktuálně řeší.

Úkol:

Představte si svou konkrétní cílovou skupinu. Komu by mělo být určeno vaše příběhové drama? Jak budou staří? Jak vyspělí? Jak zkušení?... A nyní zkuste pro tuto skupinu pojmenovat cíle vašeho dramatu ve všech 4 rovinách.